

Janne Haikari

Nakertaen XVI kaupunginosa



Tuohimutkan – Kivistön – Halssilan
paikallishistoria



Nakertaen XVI kaupunginosa

Kivimiehet nakersivat 1850-luvulta alkaen Aittovuoren etelärinteen lujista kallioista erilaisia rakennuskiviä Jyväskylän kaupungin ja ympäristön tarpeisiin.

Rautatien rakentajat nakersivat Pieksämäen rataa varten kallioleikkauksen ja Suolahden rataa varten tunnelin.

Aittovuoren ja Jyväsjärven pohjoisrannan väliselle kiviselle ja kallioiselle rinteelle kaupungin ympäristön tehtaiden työväestö nakersi omin käsin tupansa, jota myöhemmin laajensivat huone kerrallaan.

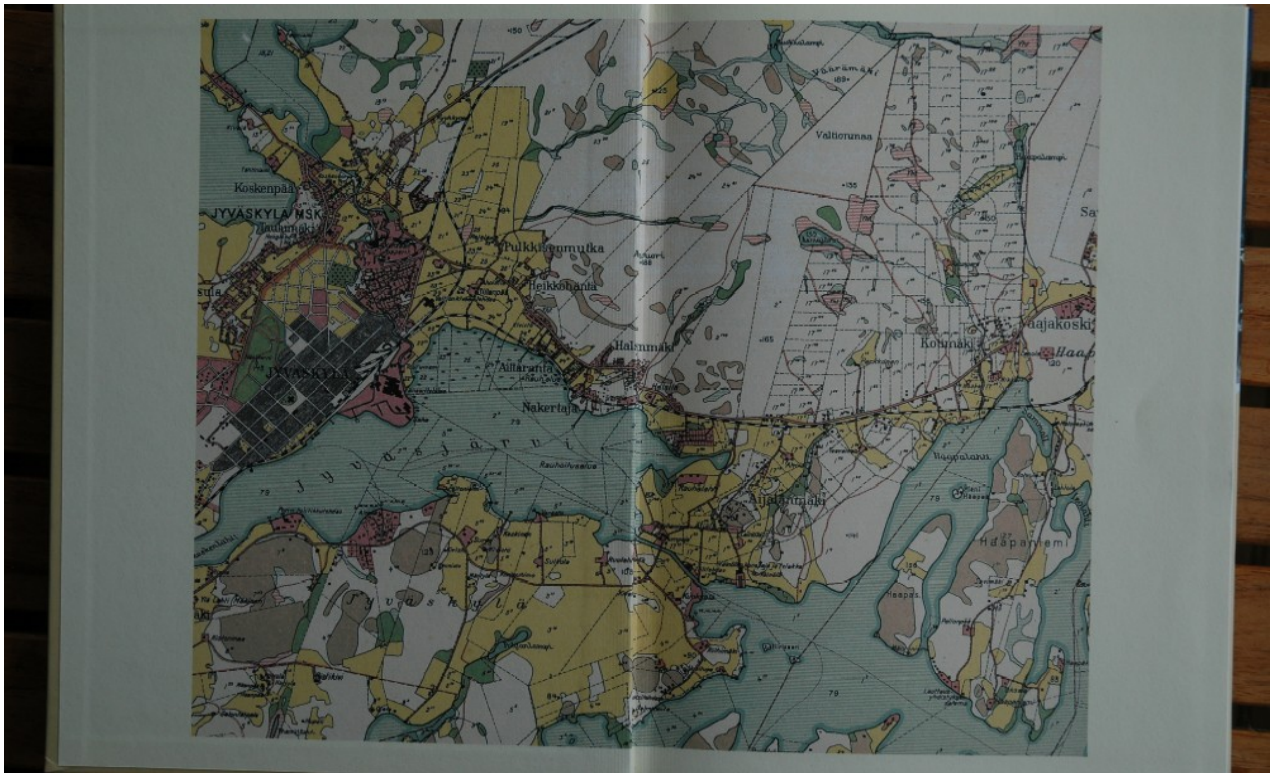
Näin syntyi omaleimainen Jyväskylän XVI kaupunginosa. Tämä kirja kertoo sen eri alueiden ja asukkaiden historiaa. Sitä menneisyyttä, jolle kaikki uusi ja tuleva perustuu.

Etukannen kuva: Halssilanrinnettä 1960-luvulla.
Takakannen kuva: Ylälouhos talvella 2001.

ISBN 952-91-3230-1



9 789529 132300



Tiirantie 16. Valokuvaaja: Janne Haikari, vuonna 2000.

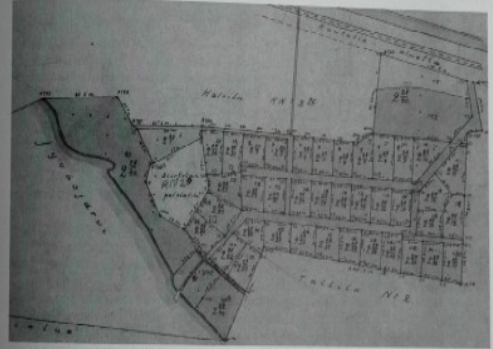
Koskeloiden ja Heikkosten talojen jälkeen Tiirantie teki pienen mutkan järven suuntaan. Mutkan kohdalla tien varrella oli tontti, jonka Kalle Lemberg osti vuonna 1924 (Harjunpää, Tiirantie 9). Mutkan jälkeen tie kääntyi taas kulkemaan järven rannan suuntaisesti, ja täällä olivat vanhat vuosisadan alun huvilat. Lahimpää Koskeloiden taloa oli vanha Matti Arvolan huvila (Kulmala, Tiirantie 12), jonka vuokraoikeus päättyi 1920-luvun alussa Taneli ja Lydia Kulmalan haltuun. Vuonna 1924 he ostivat tontin ja rakennukset omakseen. Vuonna 1928 Kalle Valli osti Kulmaloiden länsipuolelta tontin (Vallila, Tiirantie 10). Se syntyi ilmeisesti jakamalla kahteen osaan Kulmaloiden länsipuolella ollut vanha huvila-alue, joka aiemmin oli ollut vuokralta Niklas ja Miina Salosella. Vallin talo siirtyi sittemmin Verner ja Ermi Suonerän haltuun. Toisesta puolikkaasta eli vanhan huvilatontin länsipuolesta tuli Toivo Haltusen tontti (Rauhaniemi), hän osti sen samaan aikaan Vallin kanssa. Haltusen länsipuolella oli Eemil ja Hilda Virtasen vuonna 1926 ostama tontti (Virtala), entinen Albin Rantasen huvila-palsta. Seuraavana vuonna Virtaset lohkaisivat tontistaan maakaistaleen Aleksis Varmaselle (Tuulensuoja), joka rakensi paikalle oman talonsa. Virtasten ja Varmasen länsipuolella oli aiemmin monesti mainittu Männistön tila.²⁸⁶

Maantien varrelta Akkalaan

Lähdettäessä Tiirantieltä Vajjakosken suuntaan tultiin Halssilan talolle. Sen jälkeen tultiin mutkan jälkeen Reino Kerösen (Kalliorinne) ja Otto Tuderuksen (Sillanmäki) vanhojen talojen luo. Tuderus loopui talostaan 1920-luvun alussa, jolloin sen ostivat Juhon ja Helena



Sillanmäki Vajjakosken tien varrella. Kuvan omistaa Esko Tuomanen.



J.F. Karpion vuonna 1927 piirtämä Akkalan alueen kartta. (Keski-Suomen maanmittauskonttorin arkisto, 2:298). Tontti 28/38 on Aganderin tontti ja 28/39 Harjun tontti. Siirtolain palstatilla järven rannan tuntumassa on naisyhdistyksen kesäsiirtola.

Luukkanen. He myivät sen pian Aleksis ja Alma Varmaselle, he puolestaan ennen pitkäaika Kosti ja Anna Tuomaselle. Naapuriin tuli lisäksi kaksi uutta taloa. Sillanmäen palstan itäpuolelta ostivat tontin Eemil ja Martta Varmanen vuonna 1924 (Kaukola). Aapo ja Maria Keinonen ostivat tontin heidän itäpuoleltaan (Hijjala). Toisella puolen tietä oli vanhastaan Basilius ja